

ВІСНИК ОБДАРОВАНОЇ МОЛОДІ

№1 (9)

21 січня 2009 року

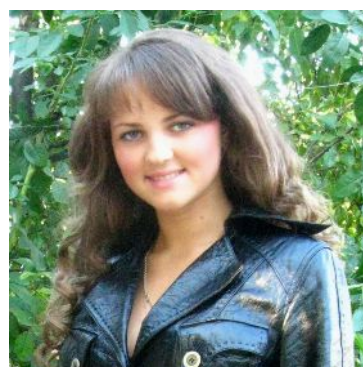

*Обдарованість – це набір здібностей,
здатних до видатних досягнень у будь – якій
соціально – значущій сфері людської діяльності.*

Н. Лейтес

Добрий день, дорогі читачі!

Обдарована молодь - цвіт нації, її інтелектуальна еліта, гордість і честь України, її світовий авторитет. Адже тільки еліта може рухати суспільство й державу до висот досконалості. Оскільки талановиті та обдаровані люди завжди впливали й впливають на розвиток та характер суспільства, то талант і обдарованість можна вважати суттєвим багатством кожної держави. Щоправда, талановитий український народ часто змушений віддавати свій розум і талант для процвітання інших держав. Щоб такого не траплялось, необхідно створити ситуацію зацікавленості всіх закладів, установ, організацій у всебічному розвитку талантів, у підготовці їх до служіння українській державі.

Основними завданнями роботи з обдарованою молоддю є пошук, навчання, розвиток та виховання здібних та обдарованих дітей, надання їм можливості реалізувати власні творчі здібності у сфері творчої академічної, дослідницької – пошукової, наукової, художньої – естетичної діяльності. Одна з необхідних умов роботи з обдарованими дітьми – розвиток їх творчих здібностей через систему позакласної роботи. Потрібно розробляти нові методики вивчення і визначення технолого – педагогічних, медико – фізіологічних особливостей творчої особистості, створювати умови для розкриття творчого потенціалу всіх учасників навчально – виховного процесу.

Тому прохання до керівників усіх навчальних закладів, інститутів, академій – дайте змогу талановитим, обдарованим людям поділитись своїми думками та працями зі світом, знайти одностудіє, підтримку. Нехай адреса нашого сайту www.som.org.ua стане першим кроком до переможної вершини, до здійснення їх творчих бажань.

Присилайте ваші розповіді, роботи, листи за адресою visnuk@som.org.ua, або ж особисто мені, головному редактору Тетяні Пригоді tania@som.org.ua. Ми будемо працювати разом!

Бажаємо всім творчого натхнення і зростання!

Таня Пригода

Зміст

Молодь і час

[Виявлення обдарованих дітей](#).....3

Знай наших!

[Українці, які прославили світ](#).....4

[Антропонімія у творах Т. Шевченка](#).....6

Лінія довіри

[Безпечна Україна. Безпечна Європа. Безпечний світ](#).....10

[Унікальна доля людини](#).....13

Світ творчості

[Травневе](#).....14

[У Києве калина розцвіла](#).....14

[Райдуга](#).....15

«Не формат!»

[З життя видатних людей](#).....16

Цікаві факти

[Анекдоти](#).....17

Наука – це не тільки знання, а ще й усвідомлення

Виявлення обдарованих дітей

Виявлення, розпізнавання великих можливостей розвитку дитини в майбутньому є важливою проблемою педагогічних працівників. Існує багато методик, які допомагають пізнати творчу, обдаровану дитину з креативністю її мислення. Існують методики, застосувавши які в будь – якому навчальному закладі або в домашніх умовах можна визначити обдарованих дітей, з якими потім додатково творчо працювати.

Зокрема це:

1. „Анкета з визначення здібності учнів” за методикою американських вчених Ханна і Кафа. Дана анкета допоможе визначити на основі співставлення з інтересами однолітків особливості спрямованості характеру даної особистості.
2. Методика „Неіснуюча тварина” допоможе визначити, наскільки розвинена в дитини творча уява, оригінальність мислення, емоційний стан.
3. Методика „Віддалені асоціації”, модифікація тесту А. Медніка виявить оригінальність і гнучкість мислення, уміння перекомбінувати дані елементи в нові комбінації.
4. Методика „Прогресивні матриці Равена” допоможе визначити рівень аналітико – синтетичних умінь.
5. Тест „Не прогав вундеркінда!” допоможе виявити та розвинути приховані здібності та задатки дитини.
6. Методика Векслера допоможе визначити рівень інтелектуальних здібностей.
7. Методика Кетелла допоможе оцінити інтелектуальні можливості дитини.
8. Методика Айзенка допоможе визначити рівень інтелекту.
9. Методика „Особливості творчої уяви” В. Ф. Маценко допоможе виявити рівень словесно – логічного мислення.

Підготувала Тетяна Пригода

ЗНАЙ НАШИХ

*Людина боїться тільки того, чого не знає,
знаннями перемагається всякий страх.*

В.Белінський

Українці, які прославили світ

Іван Пулюй – видатний український вчений-фізик (1845-1918), визначний фізик і електротехнік, винахідник і громадський діяч. Народився в Галичині. Закінчив теологічний і філософський факультети Віденського університету. Здобув ступінь доктора філософії у Страсбурзькому університеті. Працював доцентом і професором у вищих навчальних закладах Європи. Його дослідження стосуються електричних розрядів у газах, молекулярної фізики та електротехніки змінних струмів. Працював над питаннями особливостей катодних променів та променів, які пізніше дістали назву рентгенівських, серед них: точного апарату для визначення механічного еквіваленту тепла (нагороджений на всесвітній виставці у Парижі, 1878р.), фосфоресцентної лампи (попередниці рентгенівської - 1882р.), електричного телетермометра та запобіжників (1890), спроби карбонізування вуглевих волокон жарових електричних ламп (патент) тощо.

Автор близько 50 наукових праць українською, німецькою та англійською мовами.

Видатний український фізик і електротехнік Іван Пулюй був дійсним і почесним членом Наукового Товариства імені Т. Шевченка, належав до когорти вчених світової слави, що формували світ двадцятого століття. Саме з приходом у НТШ Івана Пулюя та Івана Горбачевського Товариство з науково-просвітницького перетворилося на наукове й набуло світового визнання як перша дієва Українська академія наук.

Впродовж 1877-1883 рр. працював асистентом фізичної лабораторії та приват-доцентом у Віденському університеті, але з 1882 р. починає займатися проблемами електротехніки. Восени 1884 р. його запрошують на посаду професора експериментальної і технічної фізики Німецької вищої технічної школи у Празі, де він заснував в 1902 р. кафедру електротехніки і керує нею до виходу на пенсію в 1916 р. На 1888/89 навчальний рік Пулюя обрали ректором політехніки. Помер Іван Пулюй 31 січня 1918 р. у Празі, де його і поховано.

За видатні наукові, технічні, організаційні досягнення І.Пулюй отримав різні нагороди, йому було присвоєно почесне звання радника цісарського двору.

Творча спадщина Пулюя вражає своїм розмаїттям у кожній із зазначених вище основних сфер. Пулюй як фізик – це віртуозний конструктор і експериментатор. Він і блискучий популяризатор, що зумів поєднати у своїх лекціях, статтях і брошурах

наукову строгість з прекрасним літературним стилем. Найважливіші досягнення Пулюя в галузі фізики стосуються катодних та Х-променів.

Пулюєві праці торували шлях до епохальних відкриттів кінця XIX століття, а саме Х-променів та електронна як складової частинки атомів усіх речовин.

Великі заслуги Пулюя в дослідженні та практичному використанні самих Х-променів, і це дає підстави вважати його співзасновником рентгенології у широкому сенсі цього поняття – як наука про невидимі Х-промені, їхню природу і сфери застосування. Він домігся найвищої на ой час якості Х-променевої фотографії, опублікованих у європейській пресі. А виконана у США одним з Пулюєвих електровакуумних апаратів рентгенограма вперше у світі зафіксувала перелом людської кінцівки.

Іван Пулюй був також одним із піонерів у бурхливому розвитку електротехніки, а отже, і промислової революції на переломі XIX і XX століть.

Окремо треба сказати про напружену і плідну, упродовж усього життя, діяльність Івана Пулюя, спрямовану на національне відродження України.

Про ту роль, яку відігравало в його житті служіння українській національній ідеї, можна судити з висловлювання самого Пулюя: "Електротехніка, тая найновіша в величава наука, на котрої полі я чимало потрудився, близька і дорога мому серцю, але ще ближша і дорожша наша мова, наша література і доля народу нашого".

Зауважимо, що Іван Пулюй був людиною глибоко віруючою, хоча ця його риса ніким, по суті, не була відмічена. Він ніколи не був ні атеїстом, ні войовничим матеріалістом. Пулюй ішов не "тільки дорогою досвіду, але й дорогою розумування духа людського до правди"!

Отож Іван Пулюй як геніальний учений і теолог, що знав тонкощі "Святого Письма", не міг не зауважити, скільки разів там говориться про Україну й українців, що ведуть свій родовід від Ноя у післяпотопний період. Відкриваємо "Святе Письмо" в українському перекладі Пантелеймона Куліша та Івана Пулюя (Книга Буття) і читаємо: "Оце нащадків синів Ноевих: Сима, Хама та Яфета. А їм народились сини по потопі: Сини Яфетові: Гомер, Маґог, Мадай, Яван, Тувал, і . Тирас ." У біблійного Ноя було троє синів, і один із них Яфет. У Яфета також були сини, від яких пішли яфетичні народи. Усього 14 синів. Але в "Письмі" не випадково йдеться тільки про сімох. І серед них головні є ті народи, які заселяли Північне Причорномор'я (Припонтиду) і є родоначальниками народів Європи. Тому для встановлення істини Пулюй і був змушений звертатися до різних першоджерел, написаних старими мовами, і зіставляти різні назви та події.

Давши нам, українцям, "Святе Письмо" рідною мовою, Іван Пулюй здійснив великий подвиг. Він вказав дорогу "розумування духа людського до пізнання всесвітньої правди", окріпивши й помноживши український дух світлом Х-променів та непропащою силою і енергією "нових і перемінних зізд".

Враховуючи невичерпний інтелектуальний потенціал української нації, ця дорога, означена Іваном Пулюєм, визначить у третьому тисячолітті ще одну доленосну місію українців як творців технологій завтрашнього дня.

Сьогоднішня наука — це, безперечно, змагання наукових команд і лабораторій університетів за свою частку світового пирога наукових вислідів. І означену позицію в цьому має зайняти наш Тернопільський університет, із ласки Божої благословенний світлим іменем Івана Пулюя. Це справа національної ваги. І ми, будівничі університету — від ректора, професора до студента — маємо бути перейняті цією ідеєю. Сучасний університет як центр формування національної еліти є водночас фабрикою продукування нових знань. Це, передусім, система новітніх лабораторій і дієвих наукових команд, де сповідаються основні освітні принципи "освіта через науку", "освіта через дослідження". Це один із конкретних шляхів наповнення реальним змістом

інтеграції в європейську систему науки і освіти. І такі духовні центри — національні обереги нації і формування української еліти поряд із уже сформованими — мають постати по всій Україні. Це має бути, передусім, український університет ім. Івана Огієнка у стародавньому Кам'янці-Подільському, університет ім. Пантелеймона Куліша у Сумах, університет ім. Михайла Остроградського у Полтаві та інші університети, названі на честь видатних подвижників української нації.

Тільки наукова й духовна розбудова українських університетів і української науки і освіти в цілому буде найбільшим пам'ятником подвижнику нації Івану Пулюю.

(Продовження у наступному номері...)

Приймак В'ячеслав

1990р. н.

Коломийський політехнічний коледж, III курс, група Ф-31

Антропонімія у творах Тараса Шевченка

*... узагалі без імення ніхто між людей не буває -
Хто б не родився на світ – родовита людина чи проста,
кожного з них, породивши, іменням батьки наділяють ...*

Гомер «Одіссея»

Історію виникнення імен, їх значення, зв'язок із життям суспільства, зі світоглядом та віруваннями людей вивчає спеціальна наука - ономастика (із грецької - «мистецтво давати імена»). Імена даються об'єктам живої та неживої природи. Це географічні найменування, так звані топоніми, назви космічних об'єктів - астроніми, клички тварин - зооніми. Але найбільшу групу власних назв складають антропоніми - імена, по батькові, прізвища людей, прізвиська, псевдоніми.

У різних країнах, у різних народів імена надзвичайно різноманітні за своїм звучанням, походженням, уживанням. Імена - частина історії народу. У них знаходять своє відображення побут, вірування, сподівання, фантазія та художня творчість народів, їх історичні контакти. Кожен антропонім несе в собі яскравий відбиток історичної епохи, оскільки для того, щоб будь - яке ім'я з'явилося в даного народу, необхідні певні культурно - історичні умови.

Роль особового імені надзвичайно велика. Кожну людину можна назвати не інакше як на ім'я, тому всі її гідні чи погані вчинки стають відомими завдяки імені. Звідси можливість переносного вжитку слова «ім'я» . Говорять: «у нього гарне ім'я», « не сором мого (свого) імені», маючи на увазі ,що «він порядна людина», «не сором мене (себе)».

Світ імен настільки великий, значний для суспільства, що будь -який, хто ним зацікавиться - філолог, історик, географ, краєзнавець чи початківець,- уже не зможе пройти повз нього.

Про імена написана значна кількість досліджень. Діапазон їх проблематики досить широкий: ономастів цікавила сутність антропоніма, його мовний статус, виникнення імені, його побутування в суспільстві, історія, доля й, нарешті, овіяна серпанком містики загадка тисячолітньої давнини - зв'язок імені й людини.

Знайомлячись із творчим доробком Т. Шевченка, одночасно з вивченням ідейного багатства його творів вдумливий читач веде спостереження за їх мовним оформленням та відзначає дивовижне вміння письменника використовувати з художньо-виражальною метою ономастичний матеріал.

Видатний майстер слова, Т. Г. Шевченко, на жаль, не залишив розгорнутих висловлювань відносно особливості використання власних імен у художньому творі. Проте дослідження антропонімії у доробку Тараса Шевченка дозволяють говорити про те, наскільки серйозно та вдумливо працював автор над підбором та організацією антропонімії своїх творів, підходячи до цього з позицій кращих зразків світової літератури. Авторіві була не байдужа семантика, структурно-словотворче оформлення та функціонування імен та прізвищ, він відзначав їх соціальну маркованість, частотність, реальність. Слід відзначити, що Т. Шевченко дивовижно вмів знаходити такі імена та прізвища для своїх героїв, які для них настільки органічні та природні, що уявляються єдино можливими. Ім'я та прізвище ніби «зливається» з тим, кому воно надане. Цієї єдності автор досягав, вірогідно, перш за все ретельним та виваженим відбором соціально значимих найменувань, відомих йому з життя.

Розглядаючи антропоніми у творах Т. Шевченка, зазначимо, що в автора немає жодного випадкового імені, усі вони відбивають загальну картину становлення українського антропонімікону в кінці XVIII на початку XIX століття, основу якого складав православний іменник. Серед них були імена грецького, латинського, єврейського, перського, словенського походження.

Відомо, що імена ще в більшій мірі, ніж прізвища, характеризували те середовище, до якого належав персонаж. І Т. Шевченко «нарікає» своїх героїв такими іменами, які відповідали б їх соціальній приналежності. Співставлення імен селян, селянок, козаків з творів Тараса Шевченка, проведене з опублікованими антропонімічними матеріалами середини XIX століття, свідчить про те, що вони звичні для даних суспільних прошарків і широко використовувалися серед їх представників.

Якщо подивитися на антропоніми з точки зору їх етимології (колишньої семантики), то можна відзначити, що вона перегукується з характеристикою персонажів, ставленням автора до змальованого героя. Так, ім'я головної героїні поеми «Катерина» по-грецьки значить «вічно чиста». Уважному читачеві здається, ніби Тарас Шевченко свідомо дає власне ім'я з таким семантичним наповненням героїні поеми, якій він співчуває, яку намагається зрозуміти, виправдати.

Образ героїні, наділеної ім'ям Катерина, має глибинний підтекст національного змісту. Це трагедія виродження України, загибель її старосвітської духовності й споконвічної моралі. Узагалі Катерина - своєрідний символ України. Це не лише особиста трагедія сільської дівчини, а трагедія всієї України, зрадженої Москвою, нею ж зневаженої. І цей символ прочитується в поемі досить прозоро. Можна говорити навіть про символ імені: Катерина з грецької - чиста, непорочна, свята, у святцях - великомучениця, якою і стала Україна в московській неволі. Зрештою, Катерина - улюблене жіноче ім'я в Україні, про що свідчать його різновиди - Катря, Катруся, Катрусенька тощо:

Не слухала Катерина
Ні батька, ні неньки,
Полюбила москалика,
Як знало серденько.

...

Стоїть Катря сере поля,
Дала сльозам волю.

Найуживанішим жіночим іменем у творах Т. Шевченка є ім'я Марія. Етимологію імені Марія виводять від різних слів. На думку одних лінгвістів, антропонім «Марія» міг утворитися від кореня МКН, що зустрічається в словах «могутня», «сильна», «прекрасна», інші - від кореня МКК, що фігурує у слові «бути гірким».

... Отож небога, уже чимала піднялась, Росла собі та виростала. І на порі Марія стала.

Цей антропонім, по-перше, належить до найбільш улюблених у середовищі українців імен, по-друге, несе на собі символічне навантаження, що розкривається в смислового ланцюжку: Марія - жінка - матір –Богоматір-Україна.

Таким чином, майстерним добором складу власних імен, їх соціальної маркованості та структурних варіантів ,тонким переданням експресії в неофіційних формах імен Т.Шевченко у своїх творах значної соціальної та емоційної виразності.

Прізвища, якими наділені герої творів Т. Шевченка, охоплюють і відбивають різноманітні прояви тодішнього суспільного життя: соціальну ієрархію, основні ремесла, психологічні особливості та моральні чесноти людини, індивідуальні риси її зовнішності, характеру, поведінки. Тому такі прізвища дуже нагадують прізвиська.

Найбільш численною у творах Т. Шевченка є група так званих «козацьких» прізвищ. У поемі «Гайдамаки» знайшла художнє відображення традиція, успадкована від запорізьких козаків учасниками гайдамацьких повстань, наречення новобранця прізвиськом ,що згодом буде закріплене як спадкове прізвище: «... А як тебе зовуть? Я не знаю». « Яремою». « А прізвище?» « Прізвища немає!» « Хіба байстрюк? Без прізвища -Запиши, Миколо. У реєстер. Нехай буде... Нехай буде Голий.

Так і пиши !» « Ні, погано !» « Ну, хіба Бідою?» «І це не так. Стривай лишень, Пиши Галайдою».

Пропонуємо перелік прізвищ героїв Т. Шевченка, в основу яких, на нашу думку, лягли козацькі прізвиська :

1. Босий, Голий — соціально марковані прізвища з прозорою етимологією , вказують на низьке соціальне походження їх первісних володарів.

2. Гайдай - («пастух овець») - прізвище вказує на соціальне походження та рід занять його першого носія.

3.Галайда - («бродяга, безпритульний»;) прізвище, очевидно , походить від складного слова, утвореного з прислівника гала «до кінця, далеко» (у виразі «піти гала світа», «піти світ за очі») і східнослов'янської форми дієприслівника «ідучий»

4.Гамалія - («носильник, раб») - запозичення з турецької мови; турецьке hamal «носії, носити» ; кінцева частина -ія з'явилась, очевидно, під впливом старого «вид шаблі» або «плата за перенесення речей». Етимологія прізвища може, на нашу думку, свідчити як про перебування в турецькій неволі його першого носія, так і про вправність у володінні шаблею.

5.Гонта («покрівельний матеріал у вигляді дощочок», гонт, гонта).

6.Залізняк - етимологічно прізвище можемо пов'язати з назвою рослини «залізняк колючий». Народом вона наділена чарівними властивостями: залізняк - казкова трава, від якої залізні замки й запри розсипаються, нею ж добуваються скарби.

7.Карий («чорний, темний», «темно-гнідий, вороний») –прізвище ймовірно походить від назви коней та волів, володіння якими було настільки важливою обставиною селянського побуту, що характерне для тварини найменування за мастю могло бути перенесене на її господаря.

8. Кичатий - можемо припустити, оскільки герой п'єси «Назар Стодоля» Хома Кичатий має козацьке минуле, його прізвище може походити від болгарського застарілого «кика»- «довгий пучок волосся, залишений на остриженій голові» та вказувати на характерну для козака традицію голити голову, залишаючи так званий «оселедець». Інший варіант пояснення значення антропоніма можемо

пов'язати з діалектним кича - «бугай», що містить вказівку на неабияку фізичну силу його носія.

9. Лобода - соціально марковане прізвище з прозорою етимологією, мотиви виникнення його пояснити досить складно.

10. Перебендя - у «Словарі української мови» Б.Грінченка (Київ, 1909.- Т.3.С. 108) це слово значить («балагур», «капризний», «привередний», іншими словами, «дивак», «химерник»); у «Толковом словаре живого великорусского языка». В.Даля «перебендивать» має значення «причудничать», «привередничать».

11. Підкова - антропонім із прозорою етимологією, про причини його виникнення можна тільки робити припущення: перший носій прізвища міг бути майстром у виготовленні чи прилаштуванні підків або просто щасливою людиною, яка мала хист знаходити вихід зі складних ситуацій.

12. Стодоля - цей антропонім, на нашу думку, утворений складанням основ (числівника «сто» та іменника «доля»). Причини виникнення теж можемо пояснити припущенням про те, що перший носій прізвища, потрапляючи в скрутні ситуації, знаходив із них вихід, ніби мав «сто доль».

Ще однією групою прізвищ, що ми відзначили у творах Т. Шевченка, є антропоніми, генетично пов'язані з іменами по батькові. Зазначені прізвища утворені від різних форм імені за допомогою суфіксів -енк- , (-енк-), -уг-, -евич-, -ович-. Прикладами антропонімів зазначеної групи є прізвища Гордієнко (ім'я Гордій + енк-о), Дорошенко (Дорош + енк-о), Павлюга (Павло + юг- а; при цьому словотворчий формант -юг- є стилістично забарвленим), Маркевич (Марко + евич), Тарасович (Тарас + евич), Ярошенко (Ярош + енк-о).

Маємо згадати й прізвища, які належать до надзвичайно поширеної в Україні групи іменувань, що вказують на ремесло, професію, вид заняття першого носія антропоніма. Прізвище Кравченко етимологічно виводимо від назви професії кравець, формант -енко має первісне демінутивне значення, тобто позначає малих, «недорослих» істот: Кравченко - первісне «малий кравець, син кравця». Аналогічно можемо пояснити походження прізвища й автора - Т. Г. Шевченка.

Представники вищих прошарків суспільства, панство, служителі церкви, у поетичних та прозових творах Т.Шевченка наділені прізвищами зі словотворчим формантом -ськ-, що відповідає традиції та реаліям життя: князь Ромодановський, протоієрей Бодянський, поміщики Курнатовський та Демський.

Таким чином, виваженням доборою складу імен та прізвищ, їх соціальної маркованості та структурних варіантів, тонким переданням експресії в «промовистих» прізвищах та прізвиськах, у неофіційних формах імен Т. Шевченко досягає значної соціальної та емоційної виразності.

"Імен чимало дзвенить по світу дзвоном золотим",- писав Максим Рильський. І кожен митець обирає з того дзвону для нащадків свої звуки й тембри, найпривабливіші, наймилозвучніші, найдорожчі, відповідно і до своїх уподобань, і до народних понять.

*Барбашина Оксана Андріївна
1993 р.н.
Свердловська гімназія № 1*

ЛІНІЯ ДОВІРИ

*Нам незвичайно пощастило, що ми живемо в епоху,
коли можна робити відкриття*

Р. Фейнман

«Безпечна Україна. Безпечна Європа. Безпечний світ»

*«Цивілізація є не що інше, як безперервний пошук
мирних шляхів вирішення конфліктів, загальне прагнення до
миру».*

Макс Есколі

*«Сторони зобов'язуються, як це визначено у Статуті
Організації Об'єднаних Націй, вирішувати всі міжнародні
конфлікти, учасниками яких вони можуть стати, мирними
засобами і таким чином, щоб не ставити під загрозу
міжнародний мир, безпеку та справедливість, а також
утримуватись у своїх міжнародних відносинах від погроз
силою чи застосування сили у будь-який спосіб, несумісний
з цілями ООН.»*

Ст.1 Північноатлантичного договору

Нині все частіше можна почути в новинах дебати з приводу вступу України до Північноатлантичного альянсу, різноманітні точки зору. Типовою вже стала спекуляція деяких політиків питаннями членства нашої держави в НАТО. Дуже часто сторінки друкованих ЗМІ та екрани телевізорів повняються пістрявими висловами «НАТО off», «Україна разом з НАТО», «Не допустимо НАТО в Україну» ... Через деякий час такі повідомлення стають чимось стандартно-тривіальним, на кшталт щоденного прогнозу погоди.

Пересічний громадянин вже не сприймає серйозно ніяких закликів – ні за, ні проти Північноатлантичного Альянсу.

Однак, це питання є надзвичайно важливим для України, враховуючи сьогоденні внутрішньо- й зовнішньополітичні реалії. На жаль, більшість населення сприймають НАТО як «сусіда за тином», а дехто, особливо люди старшого віку, – відверто вороже. Подібна ідеологія виникла не на порожньому місці, вона планомірно насаджувалась в процесі «радянського виховання», та й сьогодні підживлюється деякими політичними силами, які прагнуть розколу України, Європи і світу на ворогуючі частини. У часи існування СРСР, Північноатлантичний Альянс розглядався як своєрідний монстр, ворог Радянського Союзу і країн Варшавського Договору. Дійсно, створення Альянсу було викликано протистоянням держав Західної Європи і Північної Америки та СРСР, який здійснював експансіоністську з точки зору Заходу політику.

Але з розпадом Радянського Союзу та Варшавського Договору на політичній карті з'явились нові держави, а в НАТО – нові вектори політики, нові, більш широкі

пріоритети. Він перетворився на могутню організацію, щодо членства в якій Україна ще й досі не може визначитись.

...Найголовніша проблема, на мою думку, полягає в тому, що рівень обізнаності серед населення стосовно НАТО дуже й дуже низький. Люди не можуть прийти до виважених, неупереджених висновків із-за наявних стереотипів та браку правдивої інформації. Я вважаю, що необхідно провести широкомасштабну державну кампанію, спрямовану на подолання міфів і штампів, вироблення об'єктивної, незаангажованої суспільної думки.

Мені здається, що в Україні багато підстав для вступу в НАТО. Наша держава має важливе стратегічне розташування, є країною з великою площею. Вона має потужний військовий потенціал. НАТО віддає належне військово-транспортній авіації України – високу оцінку, зокрема, мають великі літаки «Руслани».

Отже, чому членство в НАТО потрібне Україні?

По-перше, Північноатлантичний альянс – це організація, покликана боронити спільні інтереси і цінності демократичного суспільства, розвивати рівноцінне партнерське співробітництво.

Також НАТО – найпотужніша система колективної оборони, високоякісні збройні сили, які гарантують безпеку своїм членам, – це найкраща і найдешевша (порівняно з індивідуальною обороною) гарантія безпеки і для України.

Альянс захищає від нових проявів небезпеки (тероризм, техногенні катастрофи, стихійні лиха розповсюдження СНІДу, поширення наркотиків...)

Вступ до НАТО – це рішучий крок України до співдружності успішних народів єдиної Європи, підтвердження належності до західної цивілізації, яка досягла значного розцвіту та єднання.

До того ж, Північно-атлантичний альянс – це не лише захист від різних небезпек, а й добрий ґрунт для інвесторів, бо всі переконані у неможливості якихось різких змін чи катаклізмів у країні-члені Альянсу. Це б стало потужним імпульсом для розвитку вітчизняної економіки, зменшення безробіття і підвищення рівня життя.

Важливим є те, що ухвалення рішень в Альянсі відбувається на основі консенсусу, якщо хоча б одна із країн проти, – рішення не може бути ухвалено. Навіть найсильніша держава-член НАТО не може нав'язувати свої погляди іншим союзникам. Отже, Україна, відстоюючи власні інтереси, чи приймаючи інші рішення, матиме такий же співвирішальний голос, як і інші держави.

Дехто вважає, що Україна не має ворогів, що їй ніхто й ніщо не загрожує. Однак, навіть та країна, яка не має ворогів, має бути обороноздатною. «Теоретична загроза перетворюється на реальну тієї самої хвилини, коли реальна оборона змінюється на теоретичну» (З посібника військової майстерності).

Я гадаю, що НАТО – надійний «дах» для збереження безпеки України. Адже блок захищає всі держави-члени від будь-якого вияву агресії. НАТО – все-таки військово-політичний блок, а не миротворча організація, але він не становить воєнної загрози, а навіть надає гуманітарну допомогу в разі необхідності. Так, саме структурні підрозділи Альянсу ліквідували наслідки повені в Закарпатті, аварії колектора в Харкові. Зараз ми можемо спостерігати інтенсивну політизацію блоку, що є принципово новим явищем в його історії. Прогресивні риси сучасного НАТО:

1. Північноатлантичний альянс співпрацює та розвиває партнерство з країнами, які ще не стали членами, у рамках нових структур діалогу та співпраці, таких як Рада євроатлантичного партнерства, «Партнерство заради миру», Постійна спільна рада Росія – НАТО та Середземноморський діалог.

2. Альянс виконує нові завдання на більших теренах, спрямовані на кризовий менеджмент, встановлення та підтримку миру (операції у Боснії та Герцеговині, Косово, Албанії, Македонії, міжнародні сили IFOR, SFOR, AFOR, KFOR тощо)

3. Приймає нових членів з нової європейської демократії.

Протягом останніх років число країн-членів постійно зростає, причому на основі спільної загальної згоди держави, що вступає і країн-членів. Жодна країна, що має територіальні проблеми з сусідами, не може бути членом Альянсу. Це являється могутнім стабілізатором відносин у Європі.

Членство в НАТО передбачає наявність правової держави, громадянського суспільства, зрілого рівня демократії, сформованих механізмів боротьби проти корупції – можливо це є однією з причин, чому деякі політичні сили в Україні виступають проти Альянсу?

Найближчі західні сусіди України вже в НАТО, але противники приєднання України до Альянсу одним із негативних наслідків нашого приєднання до блоку вважають погіршення стосунків із східним сусідом – Росією. Однак чому зближення з НАТО має означати неодмінне погіршення відносин з Росією? Невже Росія – це ворог НАТО чи США? Сьогодні Росія, не заявляючи про намір вступити в НАТО, має тісні партнерські стосунки з організацією, політичне і військове співробітництво досить високого рівня (можливо, навіть тісніше, ніж Україна).

Існує поширений аргумент, згідно з яким вступ до Північноатлантичного Альянсу веде до зростання рівня військових витрат, оскільки провокує модернізацію озброєння, покращення військової навчальної системи. Але ж самостійно утримувати сучасну, технічно оснащену армію, набагато дорожче, ніж те саме разом з союзниками, оскільки всі збройні сили НАТО захищають кожну державу-члена, виступають як своєрідна парасолька. Характерним є те, що нинішній президент Франції Ніколя Сарказі прагне посилити інтеграцію власної держави до військових структур НАТО.

Побутує думка, згідно з якою Альянс розміщуватиме у нас свої військові частини та зброю, зокрема ядерну. Контраргументом цьому слугує досвід чехів, угорців та поляків – жодну з цих країн Альянс не примушує давати згоду на розміщення на їхніх територіях інших військових частин чи інших видів зброї, окрім своїх власних.

Вступ до НАТО в жодному разі не означає втрату суверенітету, адже суверенітет – це не самоізоляція від світу за «муром», а активна участь у відстоюванні власних інтересів на міжнародній арені. Прийняття рішень шляхом консенсусу, після публічного обговорення й ратифікації, а не кулуарно, є запорукою дотримання інтересів усіх держав, в тому числі маленьких.

Не є таємницею, що з погляду історичного й політичного розвитку нашої держави, рано чи пізно Україна повинна інтегруватись в Європу, й найшвидше це можна здійснити через структури НАТО, які, по суті, є символом західного світу. Наша держава не може бути відділеною від Європи, Європейського Союзу та Альянсу.

Динаміка світового розвитку не залишає жодної можливості аналізувати сьогодишню ситуацію з погляду вчорашніх реалій. Ми ще не в НАТО, але НАТО вже біля нас, він поруч. І саме від того, який крок зробить Україна зараз, багато в чому залежатиме її майбутнє.

*Аліна Куксенко
гуманітарно-правовий ліцей
м. Черкаси,*

*переможця II Всеукраїнського молодіжного
конкурсу «Новітній інтелект України»*

Унікальна доля людини

*«Каждый выбирает по себе женщину,
религию, дорогу...»*

В. Висоцький

Читаючи Біблію, розуміємо, що ми є подобою Творця, але водночас виникають нові питання: «Хто ми є насправді? Що підготувала нам доля?». Відповіді на це шукаємо усюди, але насамперед у здійсненні мрій та бажань, досягненні цілей.

Ось, наприклад, я народилася в Україні і вважаю себе донькою українського народу, але також відчуваю себе частинкою єдиного цілого – усього світу. У мене завжди був, є і буде вибір досягати певної мети своїм шляхом, або тим, що пропонують мені рідні. Я знаю, що близькі мені люди не порадять нічого поганого, але власним розумом я досягну більшого і буду впевнена у перемозі.

Ми вважаємо, що кожен із нас – унікальний. Саме тому призначення в нас також незвичайне – своєрідне і не схоже на інші. Що ж впливає на неї – на нашу долю? Перш за все – це характер людини. Якщо вона цілеспрямована, працьовита, не боїться нічого нового, прагне більшого і при цьому має свою голову на плечах, то така людина здатна досягти тих цілей, які поставила собі. Я не хочу сказати, що робити все за загальноприйнятими правилами неприпустимо для сучасного демократичного суспільства, просто тоді ти не господар своєї долі. Також ніхто не скасовував народної мудрості, що зустрічають по обличчю, а проводжають по розуму. Ми усі різні, але повинні виглядати так, як вимагає те оточення, до якого привела нас доля.

Д. Карпей (американський психолог) писав у своїх творах: «У людини має бути здорове оточення». Друзі, батьки, близькі люди і навіть вороги формують ваше світобачення, яке в подальшому житті створить шлях у досягненні мети і знаходженні місця у світі.

Прикладів того, що саме ми обираємо шлях нашої долі чимало і в житті, і в книжках. Одним із таких прикладів є роман Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?». Тут протиставлені одне одному образи Грицька та Чіпки. Обидва хлопчики були вигнанцями з тогочасного суспільства, обидва росли у неповних сім'ях. Але що ж сталося? Чіпка, коли був юнаком, обрав шлях злодія та розбійника, за що в кінці роману поплатився життям. Грицько ж, намагався стати успішним господарем (ходив навіть на заробітки!) і досяг свого. Він став щасливим і заможним селянином. До речі, цей роман був написаний на основі реальних подій.

Іншими прикладами того, що людська доля незвичайна і ми самі створюємо і обираємо її, є зірки українського небозводу. Наприклад, та ж сама Ані Лорак. У неї було складне дитинство і дівчина приїхала до Києва, шукати кращої долі. Завдяки своїй наполегливості і невтомній праці, зараз вона, на мій погляд, найкраща співачка України. Також не можна не згадати відомого українського мільйонера Валіда Арфуша. У 20 років він приїхав в Україну – хоча походить із королівського роду, та кого це цікавить у нас? Валід нічого не мав, але зараз він є головним редактором журналу «Паппарацци» і одним із найскандальніших журналістів. А все це завдяки його цілеспрямованості і бажанню реалізувати себе, як особистість. Тобто ні негативний вплив оточення, ні обставини не можуть змусити людину забути про те, чого вона бажає від долі. «Потрібно лише встановити перед собою високу мету і працювати над її здійсненням, як все станеться як у казці!» – казав Валід Арфуш, коли зрозумів, що його мета досягнута.

У цій статті ми підкреслили, що людина може досягти всього сама і змінити своє призначення. Але в основу унікальності долі людини покладено все життя – і віросповідання, і оточення, і світобачення, і відносини та місце у суспільстві.

Гонтар Євгенія

1993 р.н.

Полтавська гімназія №17

У будь якій галузі людських знань міститься бездоння поезії
К. Паустовський

Травневе

*Поглянь на диво – яблуня цвіте.
 З небес весняних їй сміються зорі.
 Здається, що над всім земним простором
 Розсипав місяць сяйво золоте.*

*Прислухайся – то трелі солов'я
 Крізь теплу ніч у яблуневих вітах.
 Шепоче колискову травам вітер
 І засина оновлена земля.*

*Над містом лине ніжний аромат,
 П'янким вином лоскоче травень скроні.
 Візьми тепло весни в свої долоні,
 Поглянь на диво – білосніжний сад...*

*Наталія Григоренко
 1975р.н
 місто Тараща*

У Києві калина розцвіла

У Києві калина розцвіла!
 Червоне диво посеред бетону.
 Свою красу і тут приберегла,
 Красу насправді майже чудотворну!
 У Києві калина розцвіла!
 Доспілі кетяги свої багряні
 Немовби у віночки заплела:
 Любуйтеся зачудовано, кияни.
 Бо виросла наперекір всьому,
 Пробивши міць асфальту і гудрону,
 Крізь ненависті віковичну тьму,
 Крізь біль і гнів, і глупоту бетону.
 Щоб люди подвиг цей пошанували
 І говорили, уклонившись низько:
 -Ти – наша мати Україна,
 Ти, калино!

*Ілона Радченко
 1991 р. н.
 смт Бородянка*

Райдуга

Метаморфози

Я – Краплинка Повітря. Зовсім малесенька, як сніжиночка, що падає взимку на мерзлу землю. Нею милуються, захоплюються її красою, говорять до неї ніжні слова, складають про неї вірші, казки, співають пісні. А мене ніхто не помічає... Ніхто не чує. Та я бачу і чую все, що відбувається навколо, знаю таємниці кожного. Від мене ж не ховаються, бо мене ні для кого не існує: адже мене не видно, а значить – немає. А я тільки спостерігаю за навколишнім світом і бачу добро і зло, жорстокість і ласку, любов і ненависть...

Ось Дівчина. Гарна, доброзичлива, добра. Вона плаче. Її скривдили, образили, не повірили... Мені її шкода, і я від образи стаю синього кольору, попереджаючи: «Схаменіться, люди, що ви робите? Невже ви не можете відрізнити добро від зла?»

Та ось з'явився Юнак, який сказав добрі слова Дівчині, обіцяючи їй вірність. Я стала голубого кольору: можливо, не все так і погано, є надія на краще!

Але Юнаку захотілось іншого щастя: далекого, недосяжного. Він подумав, що краще десь там, де його немає, а не тут. І я позеленіла від образи а потім пожовтіла: знову зрада, знову розлука!

Та Юнак повертається. Я стаю помаранчевого кольору : це надія. Адже він зрозумів, що найкраще там, де тебе кохають, де вірять, на тебе чекають.

Дівчина пробачила зраду і повірила йому. І між ними спалахнуло дивне, чарівне кохання. Я почервоніла. Від задоволення, любові і радості.

Тут пустився дрібний дощик. Він сипав на землю тисячами краплинок, ніби змиваючи все те зло, ненависть, образи, жорстокість, що люди приносять один одному. Він працював, ніби хотів весь світ зробити чистим, привітним, невинним.

Дощик зробив свою справу. І під промінцями сонечка, що визирнуло, я замиготіла всіма своїми барвами почуттів: синім, голубим, зеленим, жовтим, помаранчевим, червоним...

І раптом Дівчина і Юнак підняли голови і вигукнули: «Дивись, яка Райдуга в небі над нами! Це ж на щастя! Нам на щастя!..»

А я миготіла і посміхалась: невже мене помітили? Отже, і я принесла користь – допомогла повірити в те, що щастя - поряд, і не обов'язково його шукати десь далеко. Потрібно тільки уважніше придивитись навколо, і кожен помітить своє Щастя, яке на кожного вже давно чекає...

Тетяна Пригода

“НЕ ФОРМАТ!”

*Здібним заздять, талановитим шкодять,
геніальним мстять.
Нікколо Паганіні*

3 життя видатних людей

Девіз Ламартіна: *"Поки дихаєш - сподівайся!"*

"Моя релігія - ніякої релігії!" - девіз німецького філософа-матеріаліста Людвіга Фейєрбаха.

Видатний державний діяч Древньої Греції Солон, що жив за шість віків до нашої ери, мав девіз: *"Нічого над міру!"*

Родовий девіз Суворових: *"Зобов'язаний - значить можу!"*

ЦІКАВІ ФАКТИ

Слони і люди – єдині ссавці, які можуть стояти на голові.

Крокодили ковтають каміння, щоб глибше пірнати.

Полярні ведмеді можуть бігати зі швидкістю 40 км/год.

У метелика немає шлунку.

Лінивці проводять 75% уві сні.

Єдина домашня тварина, що не згадується у Біблії – кішка.

Анекдоти

Іспит на першому курсі. Аудиторія. Професор сидить спиною до студентів. Усі списують зі шпор. Професор повертається, усі роблять вигляд, що пишуть. Іспит на другому курсі. Аудиторія. Професор сидить спиною до студентів. Усі списують зі шпор. Професор повертається, усі продовжують списують. Професор кашляє, усі роблять вид що пишуть. Іспит на останньому курсі. Аудиторія. Професор сидить спиною до студентів. Усі списують зі шпор. Професор повертається, усі продовжують списують. Студент із першого ряду кашляє, професор повертається спиною до студентів.

Абітурієнт приходить із першого іспиту, батьки кидаються до нього:

- Ну, як іспит?
- Нічого, тільки екзаменатор дістався якийсь набожний, щораз, коли я щось говорив, він піднімав очі до стелі й повторював: "Боже мій!".

Екзамен з хімії. Студент завалює іспит і вже ясно, що кінець.

Хтось із комісії задав у жарт питання:

- Скажіть, будь ласка, формулу газованої води.

А студент зі злістю в голосі:

- Вам як, із сиропом або без?

Засновник і видавець

Всеукраїнська молодіжна громадська організація
«Союз обдарованої молоді»

Головний редактор

Тетяна Пригода tania@som.org.ua

Художник номера

Тарас Коблюк

**Статті, новини, оголошення, пропозиції приймаються
за адресою редакції: visnuk@som.org.ua**

Редакція має право скорочувати та редагувати надіслані матеріали. Статті не рецензуються і не повертаються. Листування з авторами та колективами через поштову скриньку головного редактора або «Вісника обдарованої молоді».

Вісник розповсюджується безкоштовно. Цитування і передрук матеріалів з обов'язковим посиланням на «Вісник обдарованої молоді». Даний примірник розіслано за понад 2000 електронними адресами. Підписатися на «Вісник обдарованої молоді» можна на сайті www.som.org.ua.

© ВМГО «Союз обдарованої молоді», 1999-2008

© Автори матеріалів, 2008

